

750 K. J. HARFF – J. V. SNELLMAN 26.IX 1867
RA, JVS samling

Wasenius telegraferar:

»Transporten från *Petersburg-Joensuu* avslutad till fyra Mark, samt ifrån *Wiborg-Kuopio* 2 Mk 40 penni inclusive kanalgifter.» – söker fartyg för Kuopio partiet från Petersburg till Wiborg». Segelfartyg till bogsering för Uleåborg i Petersburg ej tillgänglige»

10 Jag står nu här i underhandling om 2:ne segelfartyg som kunna lasta 3 000 Kuli, dock kan mig ej förr än i morgon afton lemnas bestämdt besked, emedan då det ena af dem först kan inträffa här; det vore min mening att låta dem bugseres af Neptun till Petersburg samt efter intagen last – som bör ske snabbt – till Uleåborgs län. Så snart härom något bestämdt är, afgjort, skall jag hafva äran derom avertera.

Till Stockholm har genast telegrafet, torde dock ej förr än i morgon middag kunna få svar.

I afseende å den antyde transporten af Korn härifrån till Uleåborg, vore önskeligt att känna det ungefärlige parti för att i god tid kunna förvissa sig om fartyg, hvilka för öfrigt äro mera knepphändiga. Neptun kunde andra resan släpa dem fram.

Julius Harff

d. 26 Sept. 1867.

751 J. V. SNELLMAN – C. M. CREUTZ 27.IX 1867
ÅAB, Diverse brev

30

Ärade Broder

Till svar på vänliga af den [redacted] får i stor brådska afgifva:

Såsom förut meddeladt, äro statsverkets tillgångar uttömda. Lån måste göras i utlandet. Ännu icke erhållet.

I tre län förestår den förfärligaste hungersnöd. Allt, hvad löst fås, uppslukas af dessa.

Under alla förhållanden är klart, att *hela* landet icke kan med statslån födas.

40 Dessa hårda förhållanden oaktadt torde blifva möjligt:

1:o Att för kronorester mottaga groende korn och hafre. Afskrifning efter pröfning.

2:o Likaså bränvinspannor.

3:o Att för utlåningen i sommar från Åbo likaså mottaga korn och hafra. Anstånd åt enskilda efter pröfning.

4:o Att gifva små lån till slöjdarbete åt *en del* församlingar. Räcker icke till åt alla.

Beklagligen är detta föga hjälp åt de besutna. Men omöjligt åstadkomma lån åt dem.

50 Beder därför enständigt: Sammankalla först städernas handlande. Sök förmå dem att lofva ett minimipris för alla möjliga varor, som allmog kan aflåta – icke blott hittills vanliga utan äfven andra till export tjenliga artiklar, huru ringa de än må vara.

Någotslags restransakning i norra länet borde väl hållas – om afskrifning skall komma i fråga.

Med all Högaktning

Broderligen
Joh. Vilh. Snellman

Hfrs den 27 Sept. 1867

752 T. S. THILÉN – J. V. SNELLMAN 27.IX 1867
HUB, JVS handskriftssamling

10

Högtärade Broder!

Af min berättelse ses att förhållanderna med årsväxten i länet äro alltför bedröfliga, och med säkerhet kan antagas att de äro värre än jag låtit synas. Mycket skrik hjälper till intet, uppskrämmer endast menskligheten och föder pretentioner hos de behöfvande samt insöfver dem i tron på hjälp. Skulle man skrikit mindre om nöden de föregående åren och hjälpt mindre, så vore vi mycket rikare och folket mindre håglöst.

20

Om man ernar göra allarm öfver någon kärings död af hunger, – så behöfver länet millioner, och jag gör likasom mången annan Guvernör gjort och kanske gör för att vältra ansvaret ifrån mig – målar allt i de mörkaste färger och requirerar friskt med penningar. Skulle jag ej varit fullkomligt öfvertygad om sanningen af min princip att hjälp föder håglöshet och lättja, samt endast sträng svältkur skall tvinga allmogen till omtanke och sparsamhet, så skulle jag nog snart fått skulden till kronomagasinets till några tiotaltusen tunnor. Jag hoppas svältkuren, som nu blifver radikal, skall blifva lärorik i många afseenden och om så är må gerna om ock några tiotal lättingar svälta ihjel.

30

Att bristen blifver ytterst stor i länet och isynnerhet i östra delen, der af de vackra vårsädesväxterne skördas endast agnar, är otvifvelaktigt. Värst blifver dock bristen på vårutsäde, hvartill ännu den starka frosten natten emot den 25:te dennes ej litet bidrog, då all ännu oskuren hafra blifvit frostskadad. Om vårsädets grobarhet kan omdöme ej så snart afgifvas; tröskningen deraf verkställes ej förr än i Oktober och November. Men det torde gå, med mången annan som med mig sjelf vis à vis min kornåker, hvilken jag ej trodde vara frostskadad, men kornet befinnes dock förlorat grobarheten.

40

Af sädesimportörer synes ej vara mycket att förvänta; svar af sådana boende på landet har dock ännu ej ankommit. Brist på penningar, brist på företagsamhet, se der länets importörer. Dock har jag uppmanat trafikanter såväl till sädesimport som till byteshandel med allmogen emot allt hvad erbjudes, dock troligen med föga påföljd.

Huru stor sädesbrist uppstår är omöjligt att ännu beräkna då man blott tröskat något råg, men alldeles ej vårsäde; bristen är dessutom beroende af den mängd mjöl surrogat, som af allmoge användes. För att uppväcka mera sparsamhet och beräkning hos bonden och få honom att samla mossa har jag uttryckeligen förklarat vid de sammankomster, jag hållit i den af mig besökta delen af länet, att ingen hjälp af kronan erhålles och att magasinslånen skola inbetalas, detsamma skall jag predika i den öfriga delen af länet, dit jag i öfvermorgon begifver mig.

50

Enligt min tanke böra alla undsättningsarbeten uppskjutas i längsta möjliga. Ju tidigare de företagas, desto mera inrotas åter idéen »kyllä